

STATSMINISTERENS KONTOR

Informasjonssekretær Øivind Østang - Tlf.: (02) 11 90 18/11 90 11, privat (02) 22 28 01

SPERREFRIST 10.03.87 kl. 18.00

DATO 10.03.87

PRESSEUTDRAG

Her følger utdrag av statsminister Gro Harlem Brundtlands tale under et Arbeiderpartimøte i Aladdin kino i Halden, tirsdag 10.03.87 kl. 18.00. Om den økonomiske situasjon sa statsministeren blant annet:

"Vi har innkalt partene i arbeidslivet til et møte i Kontaktutvalget imorgen. På møtet vil vi redegjøre for hvilke tiltak Regjeringen er innstilt på å treffe i forbindelse med inntektsoppgjøret. For å dempe prisutviklingen og dermed legge forholdene til rette for et moderat inntektsoppgjør, vil Regjeringen i tiden framover treffe flere pristiltak. Regjeringen vil ikke gå inn for tiltak av generell prisstopp-karakter, men i stedet satse på virkemidler som vil gi positive virkninger også i det lange løp. Det generelle siktemålet med tiltakene er å gjøre det vanskeligere for de næringsdrivende å legge på prisene.

Jeg kan nevne at det blir prisregulering på enkelte områder der det er liten konkurranse som melk, margarin, mineraloljeprodukter bl.a. bensin, gjødningsprodukter og sement. Det vil bli tiltak for å øke konkurransen ved blant annet at myndighetene får rett til å gripe inn mot fusjoner.

Dessuten vil Regjeringen gjennomføre tiltak som øker konkurransen i finansvesenet og sørge for at forbrukerne får sterkere innflytelse i forhold til banker og forsikringsselskaper. Regjeringen vil også arbeide for færre karteller blant næringsdrivende, legge økt vekt på lavere flypriser, øke konkurransen om anbud, myke opp kartellene for øl- og mineralvannomsetning, og se nærmere på hva som fører til det sterke prispresset på bilreparasjoner.

For å lette situasjonen på boligmarkedet vil Regjeringen blant annet utvide ordningen med etableringslån med 350 millioner kroner for 1987. Dette skal særlig brukes til å hjelpe unge mennesker i etableringsfasen, men

også for andre vanskeligstilte grupper, som enslige forsørgere og funksjonshemmede.

Konjunkturoppgangen, urealistiske inntektsforventninger og dereguleringen av kredittmarkedet førte til en rekordartet vekst i det private forbruk gjennom 1985 og 1986. Dette måtte føre til et betydelig press også i boligmarkedet.

De som har kommet best ut av denne utvikling tilhører oss i mellomgenerasjonen. De som etablerte seg for mange år siden, fikk rimelige lån og rimelige boligpriser. De hadde i mange år lave renter, full fradragsrett, samtidig som inntektene økte år for år. Det er også denne generasjonen som nå de siste årene har kunnet se at verdien av sine boliger har økt sterkt, og som er over den vanskeligste perioden når det gjelder nedbetaling av boliglån.

De som har tapt på denne utvikling, er den yngste generasjonen som nå både møter høye boligpriser og høye renter.

Markedskreftene ble sluppet løs på boligmarkedet. Kombinert med en sterk nedgang i tallet på nye boliger, ga det en sterk prisstigning - både på nye og brukte leiligheter

Derfor kommer kravene om politiske tiltak for å hjelpe de unge inn på det boligmarkedet som markedskreftene stenger dem ute fra.

Vårt mål er å få til en omfordeling til fordel for de unge familiene som nå etablerer seg. Vi som allerede er etablerte, må være med på å gjøre dette mulig. Det dreier seg om solidaritet mellom generasjonene".

SKATT

Om Regjeringens skattemelding sa Harlem Brundtland blant annet:

"Fredag legger Regjeringen fram skattemeldingen, der vi foreslår skattereformer med sikte på et bedre og mer rettferdig skattesystem. Nå har Regjeringen allerede gjennomført viktige forandringer i skattesystemet. Blant annet er verdien av rentefradraget for høyinnteksgruppene redusert. Jeg tror det er mange som ikke er klar over hvor langt vi har gått i riktig retning med årets statsbudsjett.

Tidligere var det slik at for de høyeste inntektene

betalte stat og kommune faktisk så mye som 67 pst av renteutgiftene på lån. Gjennom overgangen til bruttoskatt og opphevelsen av L2G har vi redusert dette til 56 pst, faktisk med 11 prosentenheter.

Har man 100 000 kroner i renteutgifter, må man nå betale 44 000 selv, en økning på en tredjedel, sammenliknet med 1986.

Det er skjedd en betydelig utjevning mellom høye og lave inntekter når det gjelder virkningen av rentefradraget. Men vi både bør og skal gå lenger, slik at vi kan oppnå et system som er rettferdig, og som ikke stimulerer til lånefinansiert forbruk.

I skattemeldingen går vi igjennom flere alternativer for å begrense verdien av rentefradragene og utjevne virkningen mellom høye og lave inntekter. Vi vurderer også modeller der rentefradragene får like stor betydning for den enkelte, uansett hvilken inntekt man har.

Men på kort sikt vil Regjeringen bygge på det program Arbeiderpartiet gikk til valg på i 1985. Der ble det slått fast at vi ville redusere de urettferdige virkningene av rentefradraget gjennom en overgang til økt skatt på bruttoinntekten.

Før valget sa vi også klart fra om at et såkalt rentetak i tradisjonell forstand - med en bestemt grense for hvor stor del av den enkeltes renteutgifter som skal kunne trekkes fra inntekten på selvangivelsen - ikke vil komme på tale i denne stortingsperioden. Det ser vi som forpliktende.

Regjeringens forslag til nytt skattesystem tar blant annet sikte på at verdien av fradragene blir mer likt for de ulike inntektstakere og mindre avhengig av inntektens størrelse. Den beste måten å gjøre det på, er å øke skatten på bruttoinntekten og redusere skatten på nettoinntekten, slik vi har begynt med. Det er flere metoder for dette. Verdien av fradragene vil bli betydelig redusert, samtidig som vi oppnår en god sosial profil.

I skattemeldingen inviterer vi Stortinget til samarbeid om hovedlinjene og forslagene i skattereformen. Det vil være en stor fordel og styrke om et bredt politisk flertall stiller seg bak løsningene. Enkelte uttalelser -

også i det siste - fra mellompartiene er positive. Lederen for Kristelig Folkeparti, Kjell Magne Bondevik, kom med en interessant betraktning i det foredraget han holdt på Kristelig Folkepartis landsstyremøte fredag. Bondevik understreket at det ikke er tid for å love velstandsøkning og skattelettelse. Han ba om reformer i skattepolitikken som øker lysten til å spare og reduserer motivene for å låne. Kristelig Folkeparti vil ikke ha rentetak, men gradvis omlegging slik at skattefordelen ved rentefradrag blir lik for alle. Bondevik la til at dette forutsetter skille mellom privat- og næringsinntekt og overgangsordninger, noe som er helt i tråd med våre vurderinger.

Skattemeldingen tar ikke bare opp problemene med den urettferdige rentefradragsordningen, selv om mye av debatten til nå har konsentrert seg om det. Vi legger opp til en omfattende drøftelse og forandring av hele skattesystemet. Erik Brofoss er tillagt den uttalelsen at det er utrolig hva folk tåler av skatteøkninger. Jeg tror ikke dette har gyldighet idag. Ikke fordi folk flest her i landet har vanskeligheter med å forstå nødvendigheten av å betale skatt. Nei, jeg tror folk reagerer fordi systemet er urettferdig. Noen ressurssterke finner smutthullene og slipper lett unna, mens folk med vanlig lønnsinntekter må skatte av hver eneste krone. Jeg vil derfor heller snu litt på Brofoss-sitatet: Folk betaler gjerne skatt, hvis bare skattesystemet er rettferdig.

For litt over en måned siden satt de fleste av oss og strevde med utfyllingen av selvangivelsen. Ikke på grunn av at våre inntektsforhold er så kompliserte, men ganske enkelt fordi utfyllingen av selvangivelsen for svært mange er vrient, med masse poster, summeringer som skal tilbakeføres til andre sider på skjemaet og ellers ting som vi må huske på. I skattemeldingen tar vi mål av oss til å bli kvitt dette. For folk med ganske allminnelige inntektsforhold, og det er tross alt de fleste her i landet, lager vi et helt nytt skjema. Det skal være på to sider, og det skal bare være noen få poster som skal fylles ut. Så langt det er mulig, skal vi også unngå summeringer. De som benytter dette skjemaet vil få svar på et tidlig tidspunkt om de har penger til gode eller om de må ut med restskatt. Skatte-

oppgjøret skal være klart før 15. juni. Med andre ord får man igjen skattepenger før fellesferien, hvis man har noe til gode. Vi foreslår at det nye systemet skal gjennomføres for ligningen i 1989".

RUSTNINGSSPØRSMÅL

Om rustningsspørsmål sa statsministeren:

"La meg avslutte med å si litt om forhandlingene i Geneve om nedbyggingen av atomvåpen i Europa. Her ser det nå ut til å ha kommet i gang en ny og løfterik utvikling.

Det har vært en vanskelig tid når det gjelder å møte den utfordring atomvåpnene utgjør i Europa. For Arbeiderpartiet har det hele tiden vært viktig å gå inn for forhandlingslinjen. Det må aldri være tvil om Vestens vilje til å forhandle for å få fjernet alle de langtrekkende mellomdistanseraketene.

Derfor er det grunn til å hilse med glede den utvikling som er kommet i gang. Med partisjef Gorbatsjovs uttalelser nylig synes Sovjetunionen å ha opphevet den bindingen som ble skapt etter møte mellom Gorbatsjov og president Reagan på toppmøtet i Reykjavik i oktober, mellom en avtale om mellomdistanseraketter og avtaler om de andre spørsmål supermaktene forhandler om i Geneve, som forsvars- og romvåpen og interkontinentale våpen. Dette var ett av de viktigste spørsmålene som ble drøftet også i mine samtaler med de sovjetiske ledere i desember.

Både USA og Sovjetunionen synes dermed igjen innstilt på å inngå separat avtale som vil fjerne alle langtrekkende mellomdistanseraketter fra Europa. Også amerikanerne har nå lagt fram sitt forslag som bygger på den enighet som ble oppnådd i Reykjavik. Både NATOs generalsekretær Lord Carrington og den amerikanske viseutenriksminister Rozanne Ridgway var ganske optimistiske i de samtaler jeg hadde med dem fredag og lørdag. Som en midlertidig løsning vil Sovjetunionen ha lov til å beholde 100 raketter i Asia. Mens USA skal beholde 100 raketter på det amerikanske kontinent. Vi må gå ut fra at raketene i Asia vil bli plassert slik at de ikke truer mål i Europa.

For å sikre at en avtale om langtrekkende mellomdistanseraketter ikke blir uthulet, er det også viktig at

det blir enighet om tilbaketrekking og forbud mot framskutt utplassering av mellomdistanseraketter med kortere rekkevidde i Europa. Her er det også løfterike utspill. Kontrollproblemene må selvfølgelig løses i forbindelse med en avtale om nedbygging av mellomdistanseraketter.

Den nye situasjonen etter Gorbatsjovs uttalelser må utnyttes for å få ny bevegelse også på andre forhandlingsområder. Særlig viktig i denne sammenheng vil forholdet mellom romvåpenforskning og strategiske våpen være. Det må bygges videre på prinsippene nedfelt i de omfattende nedrustningsavtalene som USA og Sovjetunionene ble enige om i 1970-åra, bl.a. i ABM-avtalen, som nå står helt sentralt. Og partene må avstå fra ensidige handlinger som kan få negativ innvirkning på Geneve-forhandlingene. Målet må være å redusere alle kategorier av kjernevåpen og unngå rustningskappløp i verdensrommet.

Det er å håpe at en avtale som vil fjerne alle langtrekkende mellomdistanseraketter fra Europa kan bli inngått i løpet kort tid. En slik avtale ville innlede en helt ny epoke i etterkrigstidens Europa. For første gang ville våpnene bli bygget ned på gjensidig basis i det mest opprustede område i verden. Troen på avtaler og mulighetene for å snu rustningskappløpet ville bli gjenskapt".